

Nr 1015

Av fru Thunvall m. fl., om bättre belysning för motorfordon.

(Lika lydande med motion nr 870 i Första kammaren)

En mängd åtgärder i trafiksäkerhetsfrämjande syfte har de senaste åren vidtagits i vårt land. På en punkt har det emellertid hänt tämligen litet, nämligen vad gäller fordonsbelysningen. Det asymmetriska halvljuset innebär visserligen ett framsteg jämfört med det symmetriska, men skillnaden är knappast avgörande. De siktsträckor man nu uppnår vid möte skall teoretiskt vara ca 75 m medan de i verkligheten på grund av felinställning, ojämn lastning av bilen eller andra felaktigheter ofta underskrider 30 m. Utgående från siktsträckemätningar utfärdade en forskningsgrupp vid psykologiska institutionen vid Uppsala universitet för några år sedan rekommendationen att man vid möte i mörker skulle nedbringa hastigheten till 25 km/tim. Den målsättningen är naturligtvis svår att förverkliga. En smidigare lösning på problemet skulle ges om siktsträckan kunde förlängas drastiskt.

Ett antal förslag till nya system för mötesbelysning har lagts fram under årens lopp. Bland dessa synes förslaget med polariserad belysning bäst uppfylla de krav man bör ställa på ett praktiskt användbart ljus. Förslag i denna riktning har visserligen avförts från debatten i några omgångar, men det förslag som nyligen framlagts till statens trafiksäkerhetsråd av en forskargrupp, gemensam för psykologiska institutionen vid Uppsala universitet och institutet för optisk forskning vid tekniska högskolan i Stockholm, synes sakna de avgörande brister som tidigare fällt systemet. Det har följande grundläggande egenskaper:

1. Det ger siktsträckor på 90—180 m beroende på väderleksbetingelserna, dvs. ungefär som ett konventionellt helljus.
2. Det kan införas successivt sedan blott en detalj (en s.k. visor) för i storleksordningen 10 kronor lagstiftningsvägen införts på samtliga fordon.
3. Det kan utan dyra ombyggnader appliceras på gamla bilar.
4. Det kan vid resa utomlands omställas till konventionellt helljus-halvljussystem.
5. Utländska fordonsförare kan färdas i landet med samma siktsträcka som med normalt hel-halvljus, sedan de vid gränsen försetts med s.k. »visorglasögon».

6. Det är mindre känsligt för ojämn belastning av fordonet och felinställning än konventionellt halvljus.

7. De extra driftkostnaderna blir försumbara.

8. Det ger ingen väsentlig nackdel för någon trafikantkategori jämfört med nuvarande förhållanden, medan det ger avsevärda fördelar för de flesta.

De invändningar som kan resas är huvudsakligen kostnadsmässiga. Systemet torde komma att kräva investeringar på åtskilliga hundra miljoner kronor. Emellertid kommer huvuddelen av kostnaden aldrig att drabba statskassan utan betalas direkt av varje bilist, när han har bedömt den ökade säkerheten vara värdefull för honom själv. En del av utläggerna bör han dessutom snabbt kunna få igen i form av speciella försäkringsrabatter.

I pressdiskussionen om det polariserade biljuset har ökad användning av vägbelysning nämnts som alternativ. Detta är naturligtvis i viss mån riktigt, men frågan kan härvidlag inte gälla ett antingen—eller. Vissa större vägar kan och bör i en framtid belysas, men särskilt många hundra mil av vårt starkt utbyggda vägnät kan inte belysas för den kostnad systemet med det polariserade ljuset drar. Någon form av tillfredsställande bilbelysning måste således finnas för färd på de övriga delarna av vägnätet.

Motionärerna anser att en förbättring av fordonsbelysningen är så väsentlig och berör en så stor del av allmänheten att ett lämpligt initiativ för att lösa detta problem bör tas från Kungl. Maj:ts sida. En lämplig väg förefaller vara att tillsätta en särskild ledningsgrupp av i princip samma typ som den av kommunikationsdepartementet tillsatta gruppen för utvecklingsarbete på bilavgasområdet, vars arbete resulterat i lagstiftning för att minska rökutsläppen från dieselfordon och för att minska blytillsatserna i bensin. Även beträffande mötesljuset återstår åtskilligt utvecklingsarbete innan ett definitivt avgörande kan fällas. Ledningsgruppen bör eventuellt få i uppdrag att även göra vissa jämförelser mellan existerande förslag till mötesbelysning.

Med stöd av ovanstående föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att lämplig åtgärd vidtages för att nödvändigt utvecklingsarbete med mötesbelysning för motorfordon skall komma till stånd, exempelvis genom tillsättandet av en särskild ledningsgrupp.

Stockholm den 28 januari 1969

Gunbjörg Thunvall (s)

Sven Ekström (s)

Gusti Gustavsson (s)

i Ängelholm

Arne Blomkvist (s)

Tage Hansson (s)

V. Wikner (s)

i Piteå